



У К Р А Ї Н А
ВЕЛИКОБИЧКІВСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
РАХІВСЬКОГО РАЙОНУ
ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ
Тридцять шоста (позачергова) сесія VIII скликання
II засідання
Р І Ш Е Н Н Я

Від 25 листопада 2024 року № 1434
селище Великий Бичків

**Про затвердження Порядку встановлення
меморіальних дошок та пам'ятних знаків
у Великобичківській територіальній громаді**

Керуючись статтями 25, 26, 59 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законом України «Про охорону культурної спадщини», Законом України «Про культуру», постановою Кабінету Міністрів України від 08.09.2004р. № 1181 «Деякі питання спорудження (створення пам'ятників і монументів)», наказом державного комітету України з будівництва та архітектури, Міністерства культури і мистецтв України від 30.11.2004р.м № 231/806 «Про затвердження Порядку спорудження (створення) пам'ятників і монументів», з метою увічнення пам'яті видатних осіб і вшанування визначних історичних подій, що відбулися на території громади, формування та збереження її історико-культурного середовища, інформування гостей та мешканців про історію Великобичківської територіальної громади, сесія Великобичківської селищної ради

В И Р І Ш И Л А :

1. Затвердити Порядок встановлення меморіальних дошок та пам'ятних знаків на території Великобичківської територіальної громади(додається).
2. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію з питань освіти, охорони здоров'я, соціальної політики, культури, спорту, фізичного виховання та релігії (Тетяна ПІЩУРА).

Селищний голова

Олег БУРСА

Додаток 1
до рішення 36-ї (позачергової) сесії
VIII-го скликання II-е засідання
Великобичківської селищної ради
№ 1434 від 25.11 .2024р.

ПОРЯДОК **встановлення меморіальних дошок та пам'ятних знаків у** **Великобичківській територіальній громаді**

Встановлення меморіальних дошок та пам'ятних знаків є однією з форм увічнення пам'яті видатних осіб і вшанування визначних історичних подій, що відбулися у Великобичківській територіальній громаді (далі- Великобичківській ТГ).

Меморіальні дошки та пам'ятні знаки, встановлюються на фасадах, інтер'єрах будівель, споруд комунальної власності Великобичківської ТГ і на закритих територіях, пов'язаних із історичними подіями, життям і діяльністю видатних громадян та мешканців.

Розділ I. Загальні положення

1.1. Порядок встановлення меморіальних дошок та пам'ятних знаків у Великобичківській територіальній громаді (далі – Порядок) розроблено відповідно до Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про охорону культурної спадщини», «Про культуру», постанови Кабінету Міністрів України від 08.09.2004 № 1181 «Деякі питання спорудження (створення пам'ятників і монументів)», наказу державного комітету України з будівництва та архітектури, Міністерства культури і мистецтв України від 30.11.2004р. №231/806 «Про затвердження Порядку спорудження (створення) пам'ятників і монументів», з метою увічнення пам'яті видатних осіб і вшанування визначних історичних подій, що відбулися на території громади, формування та збереження її історико-культурного середовища, інформування гостей та мешканців про історію Великобичківської ТГ.

1.2. Порядок визначає:

- критерії, що є підставами для ухвалення рішень про відзначення визначних подій, а також увічнення пам'яті осіб, досягнення і внесок яких у сфері їх діяльності принесли довготривалу користь Великобичківській територіальній громаді та країні;
- етапність розгляду та вирішення питань про установку меморіальних дошок та пам'ятних знаків;
- правила установки меморіальних дошок та пам'ятних знаків;
- порядок обліку меморіальних дошок та пам'ятних знаків і відповідальність за їх стан та збереження;
- порядок демонтажу пам'ятних знаків та меморіальних дошок.

1.3. Основні поняття, що використовуються в Порядку:

Пам'ятний знак – стела, обеліск, колонна, пам'ятний камінь тощо, що встановлюються на території громадських місць, з метою вшанування визначних подій в історії громади та пам'яті діячів місцевого значення.

Меморіальна дошка – пам'ятний знак у вигляді плити з довговічного матеріалу: каменю (мармуру, граніту) чи металевого сплаву (бронза, чавун, алюміній), встановлений на нерухомих історико-культурних об'єктах чи пам'ятних місцях, із текстом, що розкриває зв'язок історико-культурного об'єкта з історичними подіями чи видатними діячами.

Меморіальні дошки і пам'ятні знаки виготовляються фахівцями за погодженим проектом.

1.4. Вимоги цього Порядку є обов'язковими для всіх підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, місцевих осередків політичних партій, творчих спілок, громадських об'єднань, трудових колективів та ініціативних груп, які пропонують встановлення пам'ятних знаків, меморіальних дошок у Великобичківській ТГ.

II. Підстави для прийняття рішень про встановлення пам'ятних знаків та меморіальних дошок

2.1. Підставою для встановлення пам'ятних знаків та меморіальних дошок є:

- загальнозначущі події в історії сіл та селищ, які увійшли при об'єднанні або особистий внесок видатної особистості в певну сферу діяльності, які сприяли довготривалій користі державі та Великобичківській ТГ;

- наявність офіційно визнаних досягнень особи в державній, громадській, політичній, військовій, виробничій і господарській діяльності, в науці, техніці, літературі, мистецтві, культурі, спорті тощо;

- підтвердження історико-архівними і нагородними документами заслуг особи перед громадою та/або Україною;

- наявність архівних матеріалів або наукових досліджень, що вказують на зв'язок між визначною історичною подією, життям і діяльністю видатної особи та адресою встановлення пам'ятного знаку або меморіальної дошки;

2.2. Увічненню підлягає пам'ять про осіб, що загинули (померли).

III. Порядок розгляду і реалізації клопотань

3.1 Клопотання про встановлення меморіальних дошок та пам'ятних знаків подається на ім'я селищного голови. У клопотанні необхідно обґрунтувати доцільність встановлення пам'ятного знаку, меморіальної дошки, запропонувати місце розташування, зазначити, за рахунок яких коштів буде здійснюватися фінансування виготовлення і встановлення та надати пропозиції щодо подальшого балансового обліку об'єкту. До клопотання також додається біографічна або історична довідка про людину чи знаменну подію, на честь якої встановлюється пам'ятний знак, меморіальна дошка з обов'язковим посиланням на історичні, архівні документи чи інші джерела інформації, ескізний проект пам'ятного знаку, лист-погодження місцевого органу охорони культурної

спадщини, якщо будівля, на якій має бути розміщено меморіальну дошку віднесена до категорії об'єктів культурної спадщини.

3.2 Написи на пам'ятних знаках, меморіальних дошках подаються українською мовою в простій, стислій формі без скорочень. Написи на меморіальних дошках, пов'язаних з діячами інших національних культур, можуть також дублюватися мовою народу, до якого належить особа, пам'ять якої увічніюється.

3.3. Клопотання про встановлення дошок та пам'ятних знаків надходять від підприємств і організацій всіх форм власності та підпорядкування, громадських організацій, юридичних і фізичних осіб, ініціативних груп з числа громадян громади чисельністю не менше 250 осіб на ім'я селищного голови, який направляє їх на розгляд постійної депутатської комісії з питань освіти, охорони здоров'я, соціальної політики, культури, спорту, фізичного виховання та релігії, із залученням представника старостинського округу на території якого планується встановлення дошки чи пам'ятного знаку (далі – Комісія).

Клопотання родичів та інших фізичних осіб Комісією не розглядається.

3.4. Перелік документів, що подаються на розгляд Комісії:

- клопотання;
- історична або біографічна довідка;
- копії архівних, нагородних документів, що підтверджують достовірність і значущість події або заслуги особи, пам'ять про яку увічніюється;
- довідка з вказівкою періоду проживання особи, на честь якої встановлюється меморіальна дошка;
- письмове зобов'язання організації, яка порушує клопотання про фінансування робіт по художньо-архітектурному проектуванню, виготовленню, встановленню і технічному забезпеченню урочистого відкриття меморіальної дошки;
- лист-погодження органу охорони культурної спадщини, якщо будівля занесена до реєстру пам'яток архітектури, чи пам'ятний знак встановлюється в охоронній зоні;
- лист-згода власника (балансоутримувача) будівлі, на якій має бути розміщено меморіальну дошку, якщо будівля не є об'єктом комунальної власності селищної ради;
- згода членів сім'ї особи, пам'ять про яку увічніюється, якщо є можливість отримання такої згоди;
- узгоджений ескіз і текст напису (проект) пам'ятного знаку з відділом містобудування, архітектури, комунального майна та капітального будівництва, меморіальної дошки з відділом освіти, культури, молоді та спорту;
- узгоджене з відділом містобудування, архітектури, комунального майна та капітального будівництва безпосереднє місце встановлення пам'ятного знаку та відділом освіти, культури, молоді та спорту безпосереднє місце встановлення меморіальної дошки;
- у випадку розміщення дошки на пам'ятці культурної спадщини – погодження органу охорони культурної спадщини.

3.5. На засіданнях Комісії за запрошенням голови комісії можуть бути присутніми представники громадськості, засобів масової інформації, депутати селищної ради, фахівці.

Засідання Комісії проводяться по мірі надходження заяв.

Засідання комісії вважається правочинним, якщо на ньому присутні не менше половини членів комісії. Засідання комісії протоколюється.

Голова комісії керує роботою Комісії, головує на засіданнях та підписує протокол засідання.

3.6. За результатами розгляду клопотань Комісія може прийняти такі рішення:

- підтримати клопотання і рекомендувати сесії Великобичківської селищної ради прийняти рішення про надання дозволу на встановлення пам'ятного знаку, меморіальної дошки, звернутися з пропозицією доручити відповідним виконавчим органам селищної ради здійснення контролю і надання консультативно-методичної допомоги в організації художньо-архітектурного проектування, виготовлення, встановлення і технічного забезпечення урочистого відкриття меморіальної дошки за рахунок коштів організації, яка порушила клопотання;

- перенести розгляд клопотання на термін, визначений Комісією, у зв'язку з необхідністю отримання додаткових відомостей і документів або з інших причин, встановлених Комісією;

- рекомендувати організації, яка порушила клопотання, вшанувати пам'ять про подію або особу в іншій формі (у формі скульптурного портрета, бюста, тематичної композиції в інтер'єрі будівлі або на закритій території);

- мотивовано відхилити клопотання.

3.7. Рішення приймається більшістю голосів членів Комісії, які присутні на засіданні, відкритим голосуванням і відображається в протоколі. У випадку рівної кількості голосів ЗА та ПРОТИ вирішальне слово належить голові комісії.

3.8. Після затвердження протоколу засідання Комісії письмові повідомлення про рішення Комісії направляються організаціям, які порушили клопотання.

3.9. Комісія має право також ініціювати та рекомендувати встановлення меморіальних дошок та інших пам'ятних знаків із увічнення пам'яті видатних осіб і вшанування визначних історичних подій, що відбулися на території територіальної громади, за рахунок коштів селищного бюджету в рамках відповідних цільових програм.

3.10. На підставі пропозицій Комісії сесія селищної ради приймає остаточне рішення про встановлення пам'ятного знаку чи меморіальної дошки.

Проекти рішень селищної ради щодо встановлення пам'ятних знаків готує відділ містобудування, архітектури, комунального майна та капітального будівництва, щодо встановлення меморіальних дошок – відділ освіти, культури, молоді та спорту Великобичківської селищної ради.

3.12. Після прийняття відповідного рішення сесією селищної ради ініціатор зобов'язаний виконати наступні вимоги:

- у разі потреби здійснити заходи з приведення у належний стан фасад будівлі, прилеглої території, де має бути чи вже встановлено пам'ятний знак, меморіальну дошку;

- здійснити заходи щодо передачі пам'ятного знаку, меморіальної дошки до комунальної власності – в разі якщо дошку встановлено на будівлі або земельній ділянці, що належить до комунальної власності селищної ради, або передати на

баланс власника (балансоутримувача) будівлі, якщо будівля або земельна ділянка не є об'єктом комунальної власності.

3.13. Комісія також може прийняти рекомендації щодо збереження або демонтажу самовільно встановлених пам'ятних знаків, меморіальних дошок згідно зі встановленою процедурою. В разі позитивного рішення про збереження пам'ятних знаків, меморіальних дошок Комісія готує відповідний проєкт рішення сесії селищної ради про дозвіл на збереження пам'ятних знаків, меморіальних дошок. В разі негативного рішення Комісії – про демонтаж самовільно встановлених пам'ятних знаків, меморіальних дошок.

IV. Правила встановлення пам'ятних знаків та меморіальних дошок

4.1. Меморіальні дошки та пам'ятні знаки встановлюються не раніше ніж через 1 рік після історичної події або смерті особи, пам'ять про яку увічніюється.

Обмеження щодо термінів встановлення пам'ятних знаків та меморіальних дошок не поширюються на осіб, удостоєних звання «Герой України», «Почесний громадянин Великобичківської громади».

4.2. В межах населеного пункту може бути встановлена тільки одна меморіальна дошка або пам'ятний знак – за місцем роботи або проживання особи, або на місці, пов'язаному з відповідною історичною подією.

4.3. Якщо пам'ять особи вже вшановано в інших формах (присвоєно ім'я особи установі, названо на його честь вулицю, сквер, встановлено пам'ятник, бюст), меморіальні дошки не встановлюються, за винятком історичних подій.

4.4. У разі встановлення меморіальних дошок різними мовами, перший напис повинен бути державною мовою.

4.5. Розмір меморіальних дошок визначається обсягом інформації, що на них розміщується, наявністю портретного зображення, декоративних елементів і повинен бути сумірний будівлі або споруді, на якій встановлюється, але не більше 500 мм x 1000 мм.

V. Порядок збереження пам'ятних знаків та меморіальних дошок

5.1. Після встановлення пам'ятний знак, меморіальна дошка є невід'ємним художньо-архітектурним елементом будівлі, території.

5.2. Організації, на балансі яких знаходяться пам'ятні знаки, меморіальні дошки, забезпечують їх збереження в належному естетичному вигляді за рахунок власних коштів чи коштів отриманих з інших джерел не заборонених законодавством.

5.3. Реставрація або відновлення пам'ятного знаку, меморіальної дошки здійснюється за погодженням з відділом освіти, культури, молоді та спорту та відділом містобудування, архітектури, комунального майна та капітального будівництва Великобичківської селищної ради.

5.4. Контроль за збереженням пам'ятних знаків, меморіальних дошок здійснюють балансоутримувачі відповідних об'єктів.

VI. Порядок обліку пам'ятних знаків та меморіальних дошок

6.1. Облік та інвентаризацію пам'ятних знаків, меморіальних дошок здійснює відділ містобудування, архітектури, комунального майна та капітального будівництва шляхом формування реєстру пам'ятних знаків та меморіальних дошок (далі – Реєстр).

6.2. Всі пам'ятні знаки, меморіальні дошки, встановлені у Великобичківській ТГ, в тому числі встановлені на будівлях, які не належать до комунальної власності, мають бути внесені до Реєстру.

6.3. Реєстр має містити:

- копію рішення про надання дозволу на встановлення пам'ятного знаку чи меморіальної дошки;
- копію затвердженого тексту напису;
- копію затвердженого ескізу (проекту);
- фото пам'ятного знаку чи меморіальної дошки;
- відомості про автора, розміри та матеріал пам'ятного знаку, меморіальної дошки;
- відомості про балансоутримувача пам'ятного знаку, меморіальної дошки.

6.4. Відділ містобудування, архітектури, комунального майна та капітального будівництва проводить інвентаризацію пам'ятних знаків та меморіальних дошок не рідше одного разу на 5 років.

6.5. Пам'ятні знаки, меморіальні дошки потенційно є складовою частиною об'єкту культурної спадщини. Пам'ятні знаки та меморіальні дошки можуть бути визначені також окремо пам'ятками монументального мистецтва (якщо знак чи дошка має високу художню цінність) у порядку, визначеному чинним законодавством.

VII. Порядок демонтажу пам'ятних знаків та меморіальних дошок

7.1. Демонтаж пам'ятних знаків, меморіальних дошок відбувається:

- при відсутності дозволу на встановлення пам'ятного знаку, меморіальної дошки;
- при потребі виконання ремонтних та реставраційних робіт будівлі, на якій розташовані меморіальні дошки, на період проведення вказаних робіт;
- при знесенні будинку;
- на виконання вимог чинного законодавства України.

При відсутності дозволу на встановлення пам'ятних знаків, меморіальних дошок відділом містобудування, архітектури, комунального майна та капітального будівництва або відділом освіти, культури, молоді та спорту готується акт про виявлення самовільно встановлених пам'ятних знаків, меморіальних дошок та підтверджуючі фотоматеріали для розгляду на засіданні Комісії, а в подальшому на сесії селищної ради. Селищною радою вживаються всі необхідні заходи для виявлення осіб, які без відповідного дозволу встановили пам'ятний знак чи меморіальну дошку.

При ремонті та реконструкції будівлі організація-балансоутримувач здійснює демонтаж, забезпечує збереження меморіальних дошок і після закінчення робіт розміщує їх на колишнє місце за рахунок власних засобів.

При знесенні будівлі організація-балансоутримувач здійснює демонтаж пам'ятних знаків, меморіальних дошок за рахунок власних засобів і передає пам'ятні знаки по акту на зберігання у Великобичківську селищну раду, або при узгодженні із забудовником, можуть бути вмонтовані у стіну новобудови, яку зведено на місці знесеного будинку.

7.2. У разі демонтажу пам'ятних знаків, меморіальних дошок організацією-балансоутримувачем ініціатор письмово повідомляє Великобичківську селищну раду про демонтаж, його причину, зазначаються відповідальні виконавці, строки та місце зберігання пам'ятних знаків, меморіальних дошок на період проведення робіт.

7.3. Демонтаж пам'ятних знаків та меморіальних дошок здійснюється шляхом прийняття рішення сесією Великобичківської селищної ради.

7.4. У випадку прийняття сесією Великобичківської селищної ради рішення про демонтаж самовільно встановлених пам'ятних знаків, меморіальних дошок, особи, які без відповідного дозволу їх встановили, повинні провести демонтаж в термін, визначений рішенням.

7.5. Про демонтаж пам'ятного знаку або меморіальної дошки складається акт, який підписують балансоутримувач, представники відділу освіти, культури, молоді та спорту та відділу містобудування, архітектури, комунального майна та капітального будівництва

7.6. Демонтаж або перенесення пам'ятних знаків, меморіальних дошок з метою розміщення інформаційно-реklamних об'єктів не допускається.

7.7. У разі самовільного демонтажу пам'ятних знаків, меморіальних дошок, які стоять на обліку, Великобичківська селищна рада готує звернення до правоохоронних органів для вжиття відповідних заходів, яке підписується селищним головою.

VIII. Порядок вирішення спорів

8.1. Спори і розбіжності, які можуть виникнути при виконанні вимог даного Порядку, вирішуються шляхом переговорів або згідно з чинним законодавством.

IX. Прикінцеві положення

9.1. Зміни та доповнення до цього Порядку вносяться рішенням Великобичківської селищної ради.

Секретар ради

Валентина БОЖУК